

tételekhez. A munkavédelmi törvény⁴ deklarálja, hogy minden munkavállalónak, aki Magyarország területén munkát végez, joga van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez. Ezt a jogot a törvény állampolgárságtól függetlenül biztosítja minden munkavállaló számára, és kizárólag egy feltételt határoz meg: a Magyarország területén történő munkavégzést.

A tripartizmus elve

A tripartizmus elve azt fejezi ki, hogy a munkavédelem három pilléren, az állam, a munkáltató és a munkavállaló feladatain és felelősségén alapul.

Az állam szerepe

Az állam határozza meg

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető követelményeit,
- a munkavédelem irányítási és ellenőrzési intézményeit,
- kialakítja az egészség, a munkavégző képesség megóvására, a munkabiztonságra és a munkakörnyezetre vonatkozó nemzeti politikáját és ennek megvalósulását időszakonként felülvizsgálja.

Az állam a munkáltatók és munkavállalók érdekképviselői szerveivel egyeztetve határoz a hatáskörébe tartozó kérdésekben.

A munkáltató szerepe

A munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A munkáltató köteles az állam által meghatározott követelményeket teljesíteni. A megvalósítás módját a munkáltató a jogszabályok keretei között határozza meg. A megvalósítás módja összhangban kell, hogy legyen a munkavállalók ez irányú felelősségével.

A munkáltató felelősségét a munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik, nem háríthatja át a munkavállalókra a munkavédelmi kötségeket és egyéb terheket.

A munkavállalók szerepe

A munkavállaló is felelősséggel tartozik az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért, saját és mások egészségének és testi épségének megóvásáért, ez azonban a munkáltató felelősségét nem befolyásolja. A munkahelyi vezetők felelősséggel tartoznak a beosztott dolgozók testi épségéért.

A munkavállaló által értett nyelv használatának elve

A munkavédelmi törvény arra kötelezi a munkáltatót, hogy a munkavállalót az általa értett nyelven tájékoztassa a feladatokról, a feladatok végrehajtásának módjáról és követelményeiről, oktatassa ki a munkavédelmi előírásokról.

A védelem kiterjesztésének elve

A védelem kiterjesztésének elve azt jelenti, hogy a munkavédelmi szabályokat úgy kell megalkotni, hogy végrehajtásuk megfelelő védelmet nyújtson

- a munkavállalónak,
- a munkavégzés hatókörében tartózkodónak,⁵ és
- a munkáltató szolgálatátását igénybevevőnek egyaránt.

A munkavédelmi érdekvédelemhez való jog elve

Ez az elv a munkavédelemmel kapcsolatos érdekegyeztetést és érdekvédelmet biztosítja. A munkavédelmi törvény ezen alappalval összhangban részletesen szabályozza a munkavédelmi érdekegyeztetést és munkavállalók munkavédelmi érdekképviselését.

Az együttműködés elve

A munka törvénykönyve rendelkezése alapján együttműködési kötelezettség terheli a munkáltatókat és a munkavállalókat, a munkavédelmi törvény alapján pedig az államot, a munkáltatókat és a munkavállalókat a munkavédelmi jogok gyakorlása és kötelezettségek meghatározása és teljesítése során. Valamennyi résztvevő együttműködése szükséges a biztonságos munkahelyek és munkavégzés feltételeinek megteremtéséhez, és ezek megvalósulásához, például:

- A munkavédelem irányításában és hatósági tevékenységében jogkörrel rendelkező állami szervek és felügyeleti kötelesek együttműködni a munkáltatók és a munkavállalók érdekképviselőivel annak érdekében, hogy a szabályok számukra betarthatóak legyenek.
- A munkáltatók kötelesek együttműködni a munkavállalókkal a munkahelyi veszélyforrások feltárásában.
- A munkavállalók együttműködési kötelezettsége kiterjed a munkáltató más munkavállalóira, valamint a külső cégek dolgozóira is.

A szaktevékenység elve

A szaktevékenység elve alapján jogszabályok meghatározott munkavédelmi tevékenységeket munkabiztonsági, másokat munka-egészségügyi, megint másokat munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősítenek.

Munkabiztonsági szaktevékenységnek minősülő tevékenységet csak munkavédelmi, munka-egészségügyi szaktevékenységet pedig kizárólag munka-egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy végzhet.

2.5. Gyakorlatok

1. Tanulópárban oldják meg a következő gyakorlatot!

Az egyik tanuló – vállalkozóként – alkalmazza tanultátársát. Tanulótársnak munkavállalóként milyen általános kötelezettségei lesznek a munkavégzéssel kapcsolatban?